

Jaarstukken 2020

versie 7 juli 2021

gemeente
gouda

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt besproken hoe de gemeente Gouda in 2020 is omgegaan met de vermogenspositie, met het beheer van de geldstromen en met het beheersen van de renterisico's. Ook de uitvoering van het in de begroting 2020 voorgenomen treasurybeleid komt aan bod.

4.4.2 Belangrijkste conclusies

De belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering zijn:

- De omvang van de schuldbestand per 31 december bedraagt € 249 miljoen en ligt ruim onder het schuldenplafond van € 305 miljoen.
- De omvang van de schuldbestand per 31 december ligt € 19 miljoen lager dan eind 2019 en € 19 miljoen lager dan begroot.
- In 2020 is een tweetal aflossingsvrije BNG-leningen met een omvang van € 23 miljoen omgezet naar een lineair lossende lening tegen een laag rentepercentage (1,49% in plaats van 1,59% en 1,62%).
- In 2020 is de looptijd van een NWB-lening met een omvang van € 13,9 miljoen verlengd waardoor een lager rentepercentage (2,88% in plaats van 4,93%) kon worden gerealiseerd.
- Op 1 juli 2020 is een langlopende geldlening van € 40 miljoen opgenomen tegen een rentepercentage van 0,11%. Deze lening is gesloten om toekomstige investeringen te kunnen financieren en te profiteren van het geringe rentepercentage.
- Het renteresultaat bedraagt € 0,9 miljoen (13%); hiermee wordt voldaan aan BBV-normering.
- Er is voldaan aan de voorschriften vanuit de wet Fido (kasgeldlimiet en renterisiconorm).
- In 2020 heeft de periodieke actualisatie van het treasurystatuut plaatsgevonden. Het treasurystatuut 2020 is op 1 juli 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.

4.4.3 Wettelijk kader

Het beheersen van de risico's die verband houden met de financiering is een belangrijke taak van de gemeente. In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) is een aantal beheersmaatregelen vastgelegd die vervolgens nader zijn uitgewerkt in het gemeentelijk treasurystatuut dat periodiek wordt geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Op 1 juli 2020 heeft de gemeenteraad het treasurystatuut 2020 vastgesteld.

Enkele belangrijke punten uit het treasurystatuut zijn:

- Het beleid is erop gericht dat er altijd voldoende financiële middelen beschikbaar zijn zodat de gemeente haar publieke taak op verantwoorde wijze kan uitvoeren;
- Het aangaan en verstrekken van geldleningen en borgstellingen is alleen toegestaan als deze worden gebruikt in het kader van de publieke taak;
- Het gebruik van financiële derivaten is toegestaan indien deze 1 op 1 zijn gekoppeld aan een lening;
- Van het voornemen tot verstrekken van geldleningen en borgstellingen die een bedrag van € 500.000 te boven gaan wordt de gemeenteraad in kennis gesteld om wensen en bedenkingen te vernemen;
- Uitzettingen (beleggingen) vinden alleen plaats bij Nederlandse overheidsinstellingen of financiële instellingen met een kredietwaardigheid van minimaal AA;
- Bij de aanschaf en het gebruik van financiële producten en de samenwerking met financiële instellingen wordt de mate van duurzaamheid meegewogen in het keuzeprocess. In de praktijk wordt hierbij gekeken naar het beleid van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) van de instelling.

Daarnaast moet de gemeente zich conformeren aan de voorschriften uit de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) en het zogenaamde Schatkistbankieren.

- De Wet HOF is erop gericht om het begrotingstekort en de staatsschuld terug te dringen. Onder bepaalde voorwaarden (meerjarige overschrijding macronorm voor decentrale overheden) mag het structurele tekort niet meer bedragen dan 0,5% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Om dit te monitoren is aan gemeenten de verplichting opgelegd om een overzicht van het EMU-saldo in de programmabegroting op te nemen;
- In de spelregels van het schatkistbankieren is vastgelegd dat een gemeente tijdelijk overtollige middelen moet beleggen bij het Rijk (of bij andere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen). Het bedrag dat in 2020 werd uitgezet bij het Rijk is terug te vinden in het overzicht met uitgezette gelden.

4.4.4 Beleid

Het financieringsbeleid wordt uitgevoerd door de treasury van de afdeling Financiën en gedurende het jaar getoetst door het treasury comité. Het treasuryproces wordt in control gehouden door een adequate administratieve organisatie en interne controle, vastgelegd in het handboek treasury en het handboek borgstellingen. Het financieringsbeleid is erop gericht een efficiënte financiering te realiseren. De gemeente doet dat door op grond van de liquiditeitsplanning en de analyse van de meerjarige financieringsbehoefte te streven naar een optimale verhouding tussen kortlopende en langlopende financieringsmiddelen, rekening houdend met marktontwikkelingen.

Bij de begroting 2020 zijn de volgende speerpunten van treasurybeheer en beleid vastgelegd:

Prioriteiten	Doelstelling	Realisatie
Beheersen omvang leningenportefeuille	Blijven onder het schuldenplafond 31-12-2020 van € 305 miljoen	De werkelijke schuldpositie op 31-12-2020 bedroeg € 241 miljoen en is daarmee ruim binnen de doelstelling gebleven.
Beheersen financieringsbehoefte	<ul style="list-style-type: none"> Kasgeldlimiet: 8,5% Renterisiconorm op vaste schuld: 20% Limiet schatkistbankieren 0,75% 	<ul style="list-style-type: none"> Kasgeldlimiet < 8,5% Renterisico vaste schuld < 20% Per 31-12-2020 kortlopende uitzetting bij Agentschap ministerie van Financiën in lijn met spelregels rondom schatkistbankieren
Beheersen renterisico's	Zo goedkoop mogelijk financieren en risico's tijdig signaleren en beperken	<ul style="list-style-type: none"> De financieringsbehoefte is waar mogelijk met kort geld gedekt, binnen de wettelijke kaders van de kasgeldlimiet. Een aantal aflossingsvrije leningen is omgezet naar laagrentende lineaire leningen De looptijd van een bestaande langlopende lening is verlengd waardoor een lagere rentevergoeding werd gerealiseerd Een laagrentende langlopende geldlening aangetrokken om toekomstige investeringen uit te financieren
Onderhouden administratieve organisatie van de treasuryfunctie	Van treasurytransacties is een getekende dealslip aanwezig.	In 2020 zijn handboeken treasury en borgstellingen geactualiseerd.
Onderhouden cashflowprognose	De cashflowprognoses met een horizon van < 2 jaar is voldoende betrouwbaar.	Cashflowprognose is voldoende betrouwbaar voor beheersing van het wettelijk kader. De gerealiseerde cashflow is desondanks vaak lager dan geprognostiseerd.

Treasurystatuut

In 2019 en 2020 is gewerkt aan het actualiseren van het treasurystatuut 2015 zodat het blijft voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving. Het treasurystatuut 2020 is op 1 juli 2020 door de gemeenteraad vastgesteld en overeenkomstig de voorschriften gepubliceerd.

In deze actualisatieslag zijn de handboeken Treasury en Borgstellingen meegenomen. Deze handboeken geven invulling aan een adequate vastlegging van de Administratieve Organisatie en de Interne Controle van de treasuryprocessen en de processen rondom het afgeven en beheersen van borgstellingen. Beide handboeken zijn in januari 2020 door het college vastgesteld.

Duurzaamheid

In het treasurystatuut is vastgelegd dat de gemeente Gouda streeft naar de aanschaf en het gebruik van duurzame financiële producten en de samenwerking met duurzame, financiële instellingen. De in 2020 gesloten geldleningen en omgezette geldleningen hebben alle via hetzij BNG Bank hetzij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) plaatsgevonden.

Beide banken hebben actief beleid op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (voor meer informatie zie o.a. www.bngbank.nl/mvo en nwbbank.com/over-nwb-bank/onze-strategieen) en kwalificeren daarom als duurzame financiële instellingen. Dit wordt bevestigd door een toonaangevend ratingbureau op het gebied van duurzaamheid Oekom Research die zowel BNG Bank als NWB beschouwt als duurzame koplopers in de bancaire sector. Als sterke punten ziet Oekom onder meer het sterke maatschappelijke karakter van de leningenportefeuilles en de initiatieven op het gebied van financiering van duurzame investeringen. Hiermee is aan de door de gemeenteraad gestelde voorwaarde voldaan.

4.4.5 Rente

Renteresultaat

Het voordelig renteresultaat voor 2020 komt uit op € 0,9 miljoen, € 0,6 miljoen lager dan de primitieve begroting:

- In 2020 is € 7,6 miljoen aan rentekosten geboekt. Dit € 0,8 miljoen lager dan de primitieve begroting, waarin € 8,4 miljoen was opgenomen. Deze lagere rentelast wordt met name veroorzaakt door de onder 4.4.2 in deze paragraaf nader toegelichte omzettingen in 2020 in de langlopende leningenportefeuille.
- Via de methodiek van de renteomslag is in totaal € 8,0 miljoen aan rentelasten omgeslagen over de activa en daarmee doorbelast aan de taakvelden. Dit is € 1,5 miljoen lager dan de primitieve begroting, waarin € 9,5 miljoen was opgenomen. Deze afwijking wordt met name veroorzaakt door de verlaging van de intern gehanteerde omslagrente van 2,75 naar 2,25 %. De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd bedraagt € 357 miljoen
- De renteomslag naar grondexploitaties bedraagt € 0,5 miljoen. In de primitieve begroting is eveneens € 0,5 miljoen opgenomen.

De afwijking tussen de toegestane aan taakvelden toe te rekenen rentelasten van € 7,1 miljoen en de werkelijk toegerekende rente van € 8,0 miljoen bedraagt € 0,9 miljoen, oftewel 13 %. Volgens de kaders vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht tot nacalculatie van het omslagpercentage als de afwijking groter of gelijk aan 25% is (beneden deze grens is dit optioneel). Over 2020 is niet tot correctie overgegaan.